

*Bu makale benzerlik taramasına tabi tutulmuştur.
Araştırma Makalesi/ Research Article*

ÖZEL YETENEK SINAVINA GİREN ADAYLARIN “MÜZİKSEL ALGILAMA TESTİ”NDEKİ SORU TİPLERİNE GÖRE BAŞARI DURUMLARI* Ayşegül ATAĞ YAYLA**

Öz

Bu araştırmanın amacı; giriş yetenek sınavlarının birinci aşaması olan eleme sınavının yerine uygulanan “müziksel algılama testi”nin alt boyutlarını oluşturan sorulara alınan yanıtlardan yola çıkarak, adayların hangi tip sorularda ne kadar başarılı olduklarını belirlemektir. Araştırmanın örneklemini Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2010-2011 Eğitim-Öğretim yılı giriş yetenek sınavı birinci aşaması oluşturmaktadır. Araştırma için gerekli tüm veriler araştırmacı tarafından geliştirilen ölçekle elde edilmiştir. Buna göre sınava giren 336 adayın almış olduğu puanlar incelenerek başarı durumları hakkında somut bilgilere ulaşılmıştır. Araştırma, müzik eğitimi almak isteyen öğrenci adaylarının işitsel özelliklerini ortaya çıkarması ve müziksel algılama ölçeğinin elde edilen veriler ışığında yeniden güncellenmesi bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: müzik eğitimi, müziksel yeteneğin ölçümü, müziksel algılama testi

THE SUCCESS SITUATIONS OF CANDIDATES TAKING SPECIAL ABILITY EXAM ACCORDING TO THE TYPE OF QUESTIONS IN MUSICAL TALENT TEST

Abstract

The aim of this research is to determine how successful the candidates are based on their answers to the questions constituting the sub-dimensions of the “musical perception test,” applied instead of the preliminary stage of the Music Ability Exam. The sample of this study is comprised of the data obtained by the preliminary stage of the Music Ability Exam for 2010-2011 Academic Year at Ondokuz Mayıs University. All the data required for the study were acquired by the scale developed by the researcher. Accordingly, the scores of 336 candidates who took the exam were examined and concrete information was reached regarding their success. The research is important in terms of revealing the auditory characteristics of prospective students who want to study music education and revising the musical perception scale in the light of the obtained data.

Key Words: music education, measurement of musical talent, musical perception test

* Bu araştırma 3. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi (ICES'11)'de sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş biçimidir.

** Dr. Öğr. Üy., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, aatak@pau.edu.tr

1. GİRİŞ

Günümüzde yetenek de zeka gibi ölçülebilen bir özelliktir. Bu özelliğin ölçüm yollarından biri yetenek testleridir. Yetenek testleri bireyin zihinsel ya da akademik başarı durumu hakkında bilgi toplamak amacıyla hazırlanmış birçok eğitim kurumunun giriş sınavlarında kullandıkları ölçme araçlarıdır. Sözel ve sayısal düşünme yeteneklerine ilişkin ortak puan genelde, okul başarısını yani genel akademik başarıyı ölçmede isabetli olabilmektedir. Ancak, kimi mesleklerde ya da öğrenciyi bu mesleklere hazırlayan programlarda başarılı olup olunamayacağını kestirebilmek için, özel yeteneklerin bilinmesine gerek duyulmaktadır. İşte bu sebeple müzik yeteneğini ölçen testler geliştirilmiştir. Müziksel yetenek testleri, öğrenci rehberleri için müzik derslerinde muhtemel başarının bazı kanıtlarını verir ve bir temel sağlar. Testler ses ve enstrüman eğitimi verilen sınıflarda öğrencilerin yönlendirilmesinde faydalıdır. Müzik yeteneği ortalamasının üzerinde olan öğrenciler tespit edilebilir ve mümkün olan müziksel kariyer tavsiye edilebilir. Müziksel yetenek testleri öğrencilerin gruplanması için bir temel oluştururken bazı testler önceden gösterme ve teşhis etme değerlerine sahiptir.

Bu araştırmanın amacı; müzik alanı özel yetenek sınavlarının birinci aşamasını oluşturan eleme sınavında uygulanan müziksel algılama testinin alt boyutlarını oluşturan sorulara alınan yanıtlardan yola çıkarak adayların hangi tip sorularda ne kadar başarılı olduklarını belirlemektir. Araştırma, müzik eğitimi veren kurumların öğrenci kaynaklarının işitsel özelliklerini ortaya çıkarıp, ölçeğin yeniden güncellenmesi bakımından önemlidir.

1. Yöntem

Müziğin elementlerinden yola çıkarak ve öğrencilerin müziksel algıları temel alınarak araştırmacı tarafından 2003 yılında geliştirilen “Müziksel Algılama Testi”, müziksel işitme, gürlük, ritim, tempo ve ezgisel bellek olmak üzere 5 alt bölümden ve 100 çoktan seçmeli sorudan oluşmaktadır. Müziksel işitme 4, gürlük, ritim tempo 1, ezgisel bellek 3 kısımdan ibarettir. Adaylar sorulara sabit ses kaynağından verilen hazırlanmış test sorularına cevap anahtarlarına doğru cevabı işaretlemek suretiyle cevap vermektedirler. Puanlama sisteminde her soru bir puan olarak düşünülmüştür. Bilgi içermeyip müziksel algılamayı ölçmeyi amaçlayan testin uygulama süresi açıklamalarla beraber 45 dakikadır.

Ölçme aracının geçerliliğinin belirlenmesinde ve artırılmasında ölçme değerlendirme, konu uzmanı ve araştırma yöntem bilim uzmanlarından 6, öğrencilerden de 18 kişi olmak üzere toplam 24 kişilik bir grup katkıda bulunmuştur.

Uzman ve öğrenci katkısı doğrultusunda hazırlanan test, 38 öğrenci üzerinde uygulanmış ve uygulamadan elde edilen veriler 0 ve 1 şeklinde puanlara dönüştürülmüş, güvenilirlik testleri ile ilgili çözümlenmelerde ve test için gerekli sürenin belirlenmesinde kullanılmıştır. Başlangıçta 100 madde olarak hazırlanan ölçme aracı; uzman görüşleri, madde güçlük düzeyleri, madde ayırıcılık indisleri ve toplam madde korelasyonları dikkate alınarak yeniden düzenlemiş ve 100 madde olmasına karar verilip bu şekilde uygulanmıştır. Güvenirlik testi için Kuder-Richardson (KR 20) formülü uygulanmıştır. Aracın güvenilirlik katsayısı .87 olarak belirlenmiştir.

Veri toplama aracının kapsam geçerliliğinin belirlenmesi amacıyla uzman görüşleri alınırken, ölçüt geçerliliğinin belirlenmesi için öğrencilere uygulanan ön deneme sonuçlarından yararlanılmıştır. Ölçüt geçerliliği bağlamında, öğrencilerin veri toplama aracından aldıkları puanların, müziksel yeteneklerini yordama gücüne bakılmıştır. Yordama geçerliliği, basit regresyon analizi tekniği kullanılarak hesaplanmıştır. Tablo 1'de Öğrencilerin müziksel yeteneklerinin yordanmasına yönelik regresyon analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 1: Öğrencilerin müziksel yeteneklerinin yordanmasına ilişkin basit regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	SH _B	β	t	p	İkili r
Sabit	65.906	5.999		10.987	0,000	
Müziksel Algılama Testi	0.312	0.082	0.483	3.784	0,000	0.483
R= 0.483, R ² =0.234 F= 14.319, P=0.000						

Tablo 1'de de görüldüğü gibi yordayıcı değişkenle, bağımlı değişken (yordanan) arasındaki korelasyon incelendiğinde, müziksel algılama testi puanı ile müziksel yetenek puanı arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişkinin ($r= 0.483$) olduğu, görülmektedir. İki değişken arasında pozitif bir ilişkinin olması, öğrencilerin müziksel algılama puanı arttıkça, müziksel yetenek puanlarının da arttığını göstermektedir. Müziksel algılama testi puanı tek başına, öğrencilerin müziksel yetenek puanına yönelik toplam varyansın % 23.4'ünü açıklamaktadır ($R=0.483$, $R^2=0.234$, $p<0.01$). Buna göre müziksel algılama puanlarının, öğrencilerin müziksel yeteneklerini tahmin edebildiği ve yordama geçerliliğinin bulunduğu söylenebilir.

Testin alt bölümlerinden ilkinin oluşturduğu “*müziksel işitme*” 40 sorudan ve A-B-C-D olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Adaydan, “A” da aynı anda çalınan iki sestem hangisinin ikinci çalınışında değiştirildiği, “B” de aynı anda çalınan üç sestem hangisinin ikinci çalınışında değiştirildiği, “C” de aynı anda çalınan dört sestem hangisinin ikinci çalınışında eksiltildiği, “D” de ise çalınan ses kümesinin kaç sestem oluştuğunu işaretlemesi istenmiştir. A, B ve C bölümünde sesler pestten tize doğru 1,2,3 olarak isimlendirilmiştir.

Testin diğer bölümlerinden olan “*gürlük*”, 10 sorudan oluşmaktadır. Burada adaydan istenen aynı frekansta çalınan dört sesin kuvvetliden hafife doğru sıralanmış şeklini cevap kağıdına işaretlemeleridir.

Ritim ve tempo bölümleri de 10 dan oluşmaktadır. “*Ritim*” bölümünde adaydan beklenen, kısa aralıklarla çalınan iki ritmin birbiriyle aynı yada farklı olup olmadığını algılamasıdır.

“*Tempo*” testinde adayın birbirini kısa aralıklarla izleyen iki ritim kümesinden birinci çalınan ritmin temposu ikinci çalınan ritme göre hızlı, yavaş yada aynı olup olmadığını işaretlemesi gerekmektedir.

“*Ezgisel bellek*” 30 soru ve üç bölümden oluşmuştur. “A”da beş sestem oluşan ezgi kümesinin ikinci çalınışında hangi sırada çalınan sesinin değiştiğini bulması, “B”de çalınan ses kümesinin pestten tize doğru sıralanmış şeklini işaretlemesi, “C”de birbirini kısa aralıklarla izleyen ezgi kümeleri aynı ya da farklı olup olmadığını, farklıysa ne yönden farklı olduğunu işaretlemesi istenmiştir.

2009-2010, 2010-2011 öğretim yılında müzik özel yetenek sınavları için İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölümü ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD.’dan davet alınmıştır. MAT 2009-2010 eğitim-öğretim yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı’nda lise grubunda 113, lisans grubunda 501 toplam 614, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı lise grubunda 80, lisans grubunda 363

toplam 443, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölümünde 4, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 334 aday öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırmanın evrenini İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölümü ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2010-2011 Eğitim-Öğretim yılı giriş yetenek sınavı birinci aşaması, örneklemini Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2010-2011 Eğitim-Öğretim yılı giriş yetenek sınavı birinci aşaması oluşturmaktadır.

Tablo 2: 2010-2011 Öğretim Yılında Çalışma Evrenini Oluşturan Üniversite ve Öğrenci Sayıları

Üniversite	Düzye	N	%
İTÜ TMDK.	Lise	80	10,24
	Lisans	363	46,48
HÜ. ADK.	Lisans	4	0,51
OMÜ. GSEB. ME. ABD.	Lisans	334	42,77
TOPLAM		781	100

2. Bulgular ve Yorum

Araştırma için gerekli tüm veriler araştırmacı tarafından geliştirilen ölçekle yapılan 2010-2011 eğitim- öğretim yılının 1. aşama giriş yetenek sınavı sonuçlarıdır. Sınava giren 334 adayın almış olduğu notlar incelenerek başarı durumları hakkında somut bilgiler elde edilmiştir.

Tablo 3: Müziksel Algılama Testindeki Genel Başarı Durumu

	Soru Sayısı	n	X	F		%	SS
				Başarılı	Başarısız		
MAT	100	334	62,36	203	131	60,78	7,59

Buna göre sınavın genel aritmetik ortalaması 62,36 olarak elde edilmiştir. Sınavın genelinden 60 ve üstü puan alan 203 aday %60,78'i oluşturmaktadır.

Tablo 4: Müziksel İşitme Testindeki Başarı Durumu

	N	Soru Sayısı	X	F		%	SS
				Başarılı	Başarısız		

Müziksel İşitme	334	40	23	158	176	47	5,05
-----------------	-----	----	----	-----	-----	----	------

Sınavın alt boyutlarından Müziksel İşitme testi 40 sorudan oluşmaktadır. Testin aritmetik ortalaması 23'tür. 23 ve üstünde puan alan 158 aday genel %47'ini oluşturmaktadır.

Tablo 5: Gürlük Testindeki Başarı Durumu

	N		x	F		%	SS
				Başarılı	Başarısız		
Gürlük	334	10	5,7	94	240	28	2.03

10 sorudan oluşan gürlük testinin aritmetik ortalaması 5,7'dir. Buna göre 5 ve üstü neti olan aday sayısı 94 kişidir. Bu da sınava girenlerin %28'ini oluşturmaktadır. Bu sonuca göre sınavın en zorlanılan bölümünün gürlük testi olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6: Ritim Testindeki Başarı Durumu

	N		x	F		%	SS
				Başarılı	Başarısız		
Ritim	334	10	6,69	81	253	24	1,53

Ritim testi de 10 sorudan oluşmaktadır. Aritmetik ortalaması ise 6,69 dur. 6 ve üstü neti olan 81 kişi sınava girenlerin %24'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 7: Tempo Testindeki Başarı Durumu

	N		x	F		%	SS
				Başarılı	Başarısız		
Tempo	334	10	7,26	83	251	24,85	1,77

10 sorudan oluşan tempo testine 334 adayın verdiği cevaplar incelendiğinde ortalamanın 7,26 olduğu görülmüştür. Sınava giren adayların %24,85'i ortalamanın üzerinde puan aldığı görülmektedir.

Tablo 8: Ezgisel Bellek Testindeki Başarı Durumu

	N		x	F		%	SS
				Başarılı	Başarısız		

Ezgisel Bellek	334	30	19,29	122	212	36	3.37
----------------	-----	----	-------	-----	-----	----	------

Ezgisel bellek 30 sorudan oluşmaktadır. Aritmetik ortalaması ise 19,29 dur. 19 ve üstünde net yapan 122 aday genelin %36'sını oluşturmuştur.

3. Sonuç ve Öneriler

Adayların testin geneline verdiği cevaplar incelendiğinde 60 ve üstünde puan alan 203 aday olduğu bunun da sınava girenlerin %60,78'ini oluşturduğu görülmüştür. Testin alt bölümlerinden Gürlük testinde zorlandıkları tempo testini de oldukça başarılı oldukları gözlenmiştir. Buna göre kolaydan zora doğru Tempo, Ritim, Ezgisel Bellek, Müziksel İşitme ve Gürlük testi olarak sıralanabilir.

Elde edilen bulgulardan, giriş sınavlarına göre farklı alt testlere sahip olsa da Müziksel Algılama Testinin müzik yeteneğini ölçmede belirleyici olduğu görülmüştür. Sınav yönergesine göre 2. Aşama sınavına kontenjanın iki katı aday kabul edilmiştir. En yüksek puan 92 en düşük puan 71 olarak sıralanmış olup 60. adayın puanı 71 olduğu için 71 alan dört aday daha ikinci aşama sınavına dahil edilmiştir. Bu duruma göre sınava giren 334 öğrenciden 64'ü, müzik eğitimi anabilim dalı tarafından yapılan 2. aşama sınavına girmeye hak kazanmıştır

Giriş yetenek sınavlarının zaman, iş gücü, ekonomi, standartlık, sınavın uygulama ve değerlendirme bakımından güçlüğü, sınava tek olarak giren adaylardaki heyecan faktörünün doğru ölçmeyi güçleştirilmesi, sınavların geçerliğinin ve güvenilirliğinin düşük olması, sadece bilgi ve beceri ölçmeye yönelik olması, teknolojiden uzak oluşu göz önünde bulundurulunca Müziksel Algılama Testi gibi standart müzik yetenek testlerinin bir çok yönden günümüz şartlarına daha uygun olduğu açıktır. Geleneksel yöntemle yapılan giriş yetenek sınavları adayın yeteneğini gösterebilmesi için uygun ortamlar sağlamamaktadır ve bunun sonucunda yanlış değerlendirmelere gidilebilmektedir. Bu nedenlerden dolayı giriş yetenek sınavlarındaki ölçütler yeniden incelenerek müzik yeteneğinin alt değişkenlerini bütünüyle içeren standart ölçme araçları geliştirmelidir. Bu tür sınavlar seçme sınavları üzerindeki spekülasyonları önleyeceği, uygulama süresini kısaltacağı ve adaylar üzerindeki baskıyı azaltacağı için önemlidir.

KAYNAKÇA

- Atak Yayla, A. (2003). Müziksel Yeteneğin Ölçümü, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Karasar, N. (1995). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara.
- Tekin, H. (1994). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara.